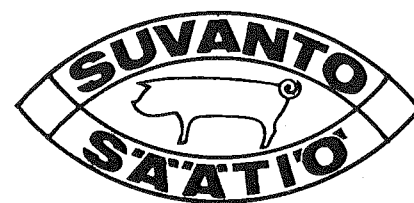

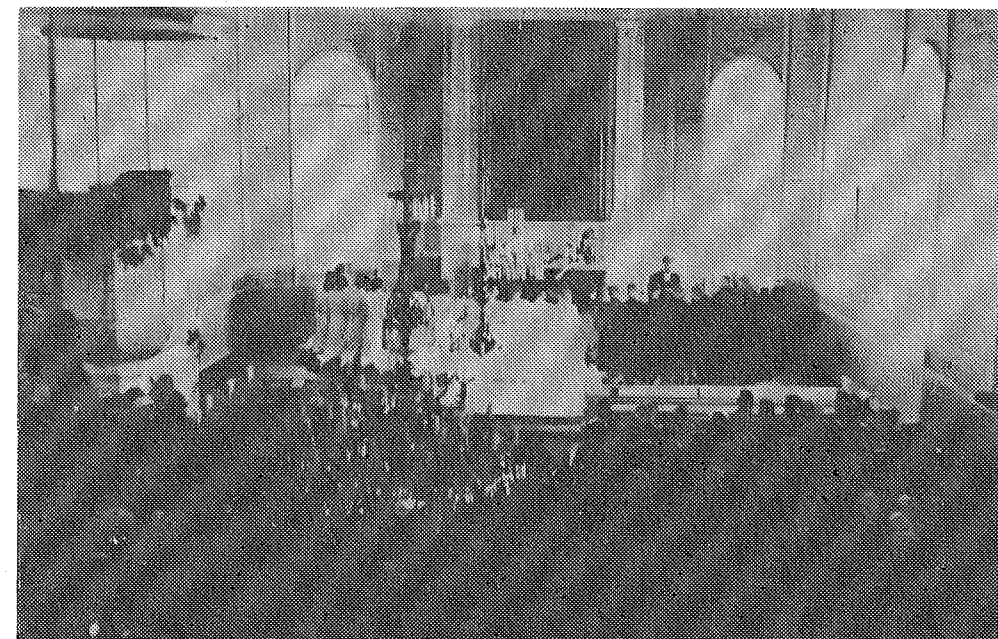
SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 7 1973
LOKAKUU

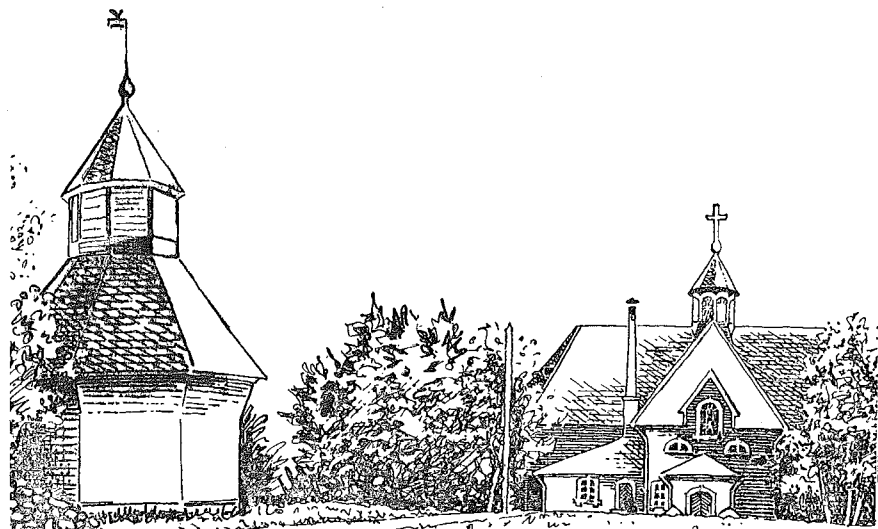

Lukiessani Suvannon Seutua muistui mieleeni vanhasta albumistani kuva jonka katselminen tuo aina mieleen lapsuuden. On vuosi 1939 ja viimeiset rippilapset ripillä. Kirkkoherra Arvo Liesmaa jakaa meille Herran Pyhää Ehtoollista ja tämä jääkin matkaevääksi näille nuorille. Kuvan lähetti Vieno Vaskelainen (Huuska) Rönkkylästä.

Hiljaisuuden mietteitä

Olkaa siis te täydelliset, niinkuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on.

Matteuksen 5: 48

Capulin varjossa

Jumalan kuvaksi luotuina, kaiken luomakunnan herraksi asetettuina, meille ihmisille on annettu korkein asema luomakunnassa täällä maanpäällä. Syntyperältämme olemme jumalallista alkujuurta, sillä niinkuin luomiskertomuksesta tiedämme, omaksi kuvakseen, kaltaisekseen Jumala loi ihmisen. "Jumala puhalsi elämän hengen ja niin tuli ihmisestä elävä sielu", ikuisuusolento. — Ihmisen maanpäällisen elämän tarkoituksena on, että hän kasvaisi ja kehittyisi pyhän syntyperänsä tuntemisessa ja että Jumalan työtovereina palvelisimme Hänen taivaallisen valtakuntansa lähelle tulemiseksi jokaiselle ja että aina jatkuvasti jumalallisten voimien auttamina kasvaisimme siihen täydellisyyteen ja pyhyyteen, johon meidät on kutsuttu ja mahdollisuudet annettu.

Jeesus suuressa vuorisarnaasaan kehoittaa ihmistä: "Olkaa siis te täydelliset, niinkuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on." Hän vapahtajanamme ja suurimpana opettajanamme, itse ollessaan täydellinen. Hän tiesi, mi-

tä puhui. Hän kehoitti ihmisiä, teille on kaikki mahdollisuudet tulla täydellisiksi, tulla Jumalan valtakunnan perillisiksi.

Suuret, pyhät Jumalan miehet ovat opettaneet, että ihminen Jumalan kuvana on itsessään kuin pieni maailma, pienoiskoko ympärillämme olevasta suuresta maailmasta. Tätä maailmaa katsellessamme, sen elämää ja olemusta, sen kaikkinaista kehitystä seurattessamme, huomaamme, että se on ihmeellinen ja oppimisen mahdollisuudet meille ihmisille olennoille ovat aivan rajattomat. Niin ihmeellinen se on ihminenkin, johon on yhdistettynä suuren maailman viisi maailman tasoa eli maailmaa. —

Ensinnäkin, alempana, aineellisenä olemuksena, jota fyysillisillä silmillämmekin näemme, on meidän ruumiimme. "Jumala loi ihmisen maan tomusta." Se maasta tulleena maallisen elämän päättyessä palaa takaisin maahan. Toinen myöskin alempaan maailmaan kuuluvana on ihmisen tunne eli emotional maailma. Tämä maailma on ihmisen suuri temmellys-

kenttä, jonka kurissa ja tasapainossa pysymiseen ihmisen pitää jatkuvasti työtä tehdä ja ponnistella ja ainoastaan hänessä olevien korkeimpien voimien avulla hän pystyy tunnemaailmaansa hallitsemaan. On myöskin olemassa korkeampi tunnemaailma, jumalallinen, epäitsekäs rakkauten maailma. Ihmisen alempi tunnemaailma on niin lähellä fyysillistä olemusta, että silmillämmekin voimme nähdä ihmisen muutumis- ja muut tunnepurkaukset.

Sitten korkeampana jo jumalalliseen maailmaan kuuluvina on ihmisellä oleva järki eli mentaalinen maailma. Tämän maailman työkenttä ja sen valloittaminen on rajaton. Mahdollisuudet sitä maailmaa tuntemaan, ovat loputtomat ja suurimmat voimansa ja aikansa ihminen käyttää sitä voittaakseen. Neljäntenä, paljon korkiampana järkimaailmaa on intuitional, eli jumalallisen viisauden ja tuntemuksen maailma. Tavallisella ihmisellä se vain uinuvana oleva jumalallinen voima ja ainoastaan niillä ihmisillä, jotka pyhällä elämällä ovat pystyneet voitta-

Hovinkylä

maan ja hallitsemaan kaikki alemmat maailmansa, alkaa tämä jumalallisen viisauden ja tiedon maailma ihmisessä toimimaan. Tämä maailma on vain harvoin yksilöiden saavutettavissa. Kaikkina aikakausina eläneet suuret, tunnetut Jumalan miehet ovat sen saavuttaneet.

Viimeisenä, korkeampana ja kaikkiallisena meissä on henkinen, eli spiritual maailma. Jumala antoi ihmiselle elämän hengen ja elävän sielun. Tämä Jumalan henki antaa meille elämän, tämän hengen kautta pääsemme rukouksella lähestymään Jumalaa.

Tämä jumalallinen henki meissä on jokaisena elämämme hetkinä valmis meitä auttamaan ja elämämme polkuja sen monissa vaa-roissa suojelemaan, kun vain vilpittömällä mielellä ja totuudella Häntä avuksemme kutsumme, alistamme alimman minämme ja kaikki, mitä meissä ja meillä on, hänen hallittavakseen ja häntä palvelemaan.

Rakentakaamme nyt eläessämme tästä maallisesta olemuksestamme Jumalan hengen asuinpaikka. Kootkaamme elämässämme niitä arvoja ja rikkauksia, jotka eivät tänne jää. Suuri viisaus opettaa: "Mikä on Jumalasta lähtenyt,

Hovinkylä, nuorin Sakkolan kylästä, oli sotia edeltäneessä muodossaan tämän vuosisadan "lapsia". Kylän syntymäpäiväksi katsotaan toukokuun 11. päivä 1911, jolloin maataloushallitus nimesi asukkaat v. 1874 valtion lunastaman Peäjärven lahjoitusmaahovin kantatilasta muodostetuille 28 asutustilalle. Näin syntyi Hovinkylä virallisesti ja käytännössä se alkoi välittömästi muotoutua seuraavien viikkojen aikana, asukkaiden kii-rehtiessä toukotöilleen, nyt vuoravälikirjalla ja myöhemmin kaupakirjalla haltuunsa saamilleen tiloille. Nimi Hovinkylä ei ollut kuitenkaan alunpitäen itsestään selvä asia, vaan se vaati oman kehityskautensa tullakseen käytännössä "viralliseksi" nimeksi. Kylähän oli syntynyt Petäjärven lahjoitusmaahovin maille ja seutu oli tunnettu vain Petäjärven nimellä jo niinkin varhain kun 1300

palaa jälleen Jumalan luo ja mikä on katoavaista ja maasta lähtenyt, palaa omaansa."

L. A.

Autoilija ja työnjohtaja Väinö Tenkanen perheineen.

—1400-luvuilla. Silloin mainitaan Petäjärvellä olleen peräti kahdeksan kylää, joista eräs nimeltä: "Kylä Petäjärven kappelin luona." Tämä ei kuitenkaan tarkoittane hovia ja sen kappelia — josko nekin jo lienevät olleet olemassa — vaan jossain Kapakkamäen seuduilla ollutta vanhaa kreikkalaiskatolista hautausmaata ja kappelia. 1500-luvun lopulla koko seutu oli jälleen niin autiona, että pitäjältä löytyi vain 5 verotalonpoikaa. Vuonna 1638 mainitaan jo Petäjärvelläkin olleen 17 verotaloa. Nimen järvi ja kylä lienevät saaneet niitä ympäröivien kauniiden petäjikkökankaiden ja -harrjanteiden mukaan.

Varsinainen Petäjärven kylä sijaitsi järven länsipuolella kapeahkon metsäkannaksen takana. Hovi taas järven itäpuolella sijaitsevala kauniilla rantatörmällä. Hovin pellot olivat hovista itään ja kaakkoon yhtenäisenä, noin kahdensadan hehtaarin suuruisena peltoaukeana. Näin ollen hovi peltoineen muodosti muusta Petäjärven kylästä aivan erillisen viljelysalueen, joka pinnanmuodostukseltaan oli kuin kumoon käännetty ruokailulautanen. Tästä alueesta oli lohkokku ne 28 asutustilaa, joista rakennettuina muodostui luonnonrajojen, metsien ja järven ympäröimä erillinen, mutta asutuksensa puolesta yhtenäinen kyläkunta. Mainittakoon, että tilojen lukumäärä oli kaikkiaan 30, mutta kaksi niistä ei ollut asutustiloja. Toinen oli hovin rakennusten ympärille jätetty viljelyalaltaan noin 2 ½ ha suuruinen kantatila ja toinen kylän lounaislaidassa sijaitseva vähäinen myllytontti. Hovin pelloilla ei vuoteen 1911 ollut hovia lukuunottamatta mitään varsinaista asutusta. Rautuun johtavan

tien varressa kylän laidassa oli ns eteläinen vahtitupa (nyk. Sikiön talon paikalla) ja Riiskaan johtavan tien varressa läntinen vahtitupa (Tyrsvän mäellä, Kiurun talon paikalla), Petäjärven kylään johtavan oikotien varrella Summosten kankaalla oli Summosten torppa ja hovin välittömässä läheisyydessä ns riihitupa, Hartikaisen talon paikalla.

Hovin viljelysaukean yleisenä nimityksenä oli "Hovinpellot" ja tämä nimitys oli käytössä vielä asutuksenkin alkuaikoina. Hovinkyläläisistä puhuttaessa puhuttiin "hovinpeltolaisista", tai mentiin "Hovin pelloille" ja tultiin "Hovinpellolta". Leikillisessä mielessä puhuttiin "Löytökylästä" ja Sakkolalaisittain äännettynä "löytökylöisistä". Nimi Hovinkylä alkoi vakiintua 1920-luvun paikkeilla. Oli vuosi 1924, kun Hovinkylän isännät Pien-Petäjällä (Mikko Lampulla) vaativat Hovinkylästä omaa kinkeripiiriä sekä käyttämään kylästä virallisesti omaa nimeä Hovinkylä, mikä käytännössä alkoi olla jo vakiintunut nimitys. Jonkun mainittua jotain asian johdosta tehtävästä anomuksesta vastasi pastori Wikman: "Ei sitä tarvitse anoa eikä esittää, kun minä sen muutan, niin se on muutettu". Asia oli tosiaan näin. Kirkonkirjoissa muutettiin Petäjärvi sanan sijaan Hovinkylä ja kunnankirjoissakin nimi vakiinnettiin Hovinkyläksi. Maarekisteriin nimi jäi tietysti ennalleen Petäjärvi 1—3.

Näin siis vähän yli kymmenen vuotta sen jälkeen, kun Hovinkylä oli käytännössä muodostunut, vakiintui myöskin sen nimi ja uusi tulokas tuli tässäkin suhteessa tasa-arvoiseksi muiden pitäjän kylien kanssa.

Vuosi 1924 on edellisen lisäksi kylän historiassa muutenkin merkkivuosi. Silloin aloitti toimintansa vasta perustettu, valtion

ylläpitämä Petäjärven emäntäkoulu entisissä, mutta perusteellisesti uusituissa Petäjärven lahjoitusmaahovin rakennuksissa. Näin alkoivat puhalttaa koko seudun ylle uudet tuulet tästä kaameiden kauhujuuttujen varjostamasta ruhtinaiden hovista. Aleksanteri Aava laulaakin koulun vihkiäisiin kirjoittamassaan juhlarunossa:

"On näiltä paikoin kaskut kaameat

Kuin aaveet, liikkuu kansan kertomat.

Ei ilosoinnuin helkä muistot nuo, ne suruhunnuin meille saapuu luo, ne värähdyttän haastaa, mieleen jää,

on isäin elämättä aika tää."

Mutta jatkaa runonsa viimeisessä osassa:

Kyll on onni täällä olla, varsin armainen asua, ajalla ihanan aamun, sorjan päivän paisteessa! Yöt on ylitse käydyt, vuodet sameat samotut.

Emäntäkoulu toi tullessaan monia uusia virikkeitä nuoren kylän elämään. Koulun opettajakunta oli mukana kylän yhteisissä harrastuksissa ja vaikutti näin niin henkiseen kuin aineelliseenkin kehitykseen. Samoin joka vuosi uusiutuva oppilasparvi toi aina uutta väriä kylän elämään.

Samana vuonna 1924 lokakuun 5. päivänä vihittiin myöskin Ho-

vinkylän uusi kansakoulu. Näin oli tämä iältään vielä lapsenkengissä tepasteleva kylä saanut samana vuonna kaksi opinahjoa. Kylä ei ollut enää "Löytökylä", vaan alkoi olla seutukunnan keskeisimpiä paikkoja, varsinkin emäntäkoulun ansiosta. Kukapa itäisen Kannaksen tai ainakin lähipitäjien asukas ei olisi käynyt jokasyksyisillä emäntäpäivillä Petäjärven emäntäkoululla.

Koulu ja kyläkin olivat kesäisin lukuisten retkeilyjen kohteina. Näkemisen arvoista ja opittavaa oli paljon. Varsinkin emäntäkoulun esimerkillisellä tavalla hoidettu iso puutarha herätti aina ihastusta. Retkeilijäin mielenkiintoa herätti myöskin kylän peltojen keskellä sijaitseva vanha kreikkalaiskatolinen kappeli, sekä sen ympärillä oleva neljänneshehtaarin suuruinen hautausmaa vanhoine hautakivineen. Kivissä olleita kirjoituksia tankkaillen yritettiin saada nimistä selvää.

Jos koulut antoivat uuden säsäyksen kylän kulttuurilliselle toiminnalle, niin maininnanarvoista oli jo aikaisemminkin. Kylässä oli eräs harvinaisuus. Sinne perustettiin jo vuonna 1919 oma kirjasto ompeluseuran keräämien varojen turvin, joka seura sittemmin muutettiin Hovinkylän kirjastoseuraksi ja on toiminnassa vielä tänäkin päivänä. Kolmikymmen-

UKKI KERTO

jatkoa numerosta 4

Palatkaamme vielä Tuomas Tenkasen tiehaaraan ja jatkakaamme kylätietä edelleen pohjoiseen. Noin 200 m päässä ja tien vasemmalla puolella pellolla oli maanviljelijä Manu Kurikan talo, num. 23. Manu on jo kuollut ja vaimonsa Anna Maria elää poikansa Aarnen perheen kanssa Punkalaitumella. Tytär Eila on pankkivirkailijana Tampereella ja Maija on Punkalaitumella.

Seuraava, sotien aikana rakennettu uusi talo, num. 24 oli Emanuel Tenkasen. Hän oli setäni ja olenkin jo hänestä teille kertonut.

Samalla puolen tietä pienen matkan päässä oli maanviljelijä Matti Kurikan talo, num. 25. Hän on jo kuollut. Talossa asui hänen poikansa Mikko vaimonsa Marian ja lastensa Matin, jo kuollut, Aapron, Väinön ja Kertun kanssa. Nyt Aapro ja Väinö perheineen

luvun vaiheilla sillä oli jo useihin satoihin teoksiin nouseva oma lainakirjasto, joka myöskin oli ahkerassa käytössä. Seuran yhteydessä oli myös vilkkaasti toimiva urheiluosasto. Marttojen toiminta kursseineen ja kerhoineen oli monipuolista ja vilkasta. Erikoisen maininnan ansaitsee kansakoululla 10 vuotta toiminut Kotiopintokerho, kylän alkuaikoina puhujaseura ym.

Erikoisella lämmöllä muistelee kylän hengellistä elämää. Toimintaa oli. Herätyksen tuulet puhaltelivat niihin aikoihin yli koko Kannaksen. Sananjulistustilaisuuksia järjestettiin kodeissa runsaasti, niin papiston kuin maallikoidenkin toimesta.

Tätä kaikkea ja kylän ulkopuolisia kasvoja muistellen tekisi mieli

asuvat Varpaisjärvellä ja tytär Kerttu miehensä Kauko Virolaisen ja lastensa kanssa Vesilahdella.

Matti Kurikan talon kohdalla tien toisella puolella oli vanha Pajarin talo, num. 26. Siinä asui Matti ja Sanna Pajari tyttäriensä Idan ja Loviisan kanssa. He ovat jo kuolleet. Tilan omisti myöhemmin Johan Tenkanen. Hänestä jo olenkin kertonut.

Kylätietä edelleen jatkettaessa oli sen oikealla puolella Mikko ja Varpu Pitkäsen talo, num. 28. Heillä oli lapset Yrjö, Aapro ja Anna-Maria. Yrjö oli kaupanhoidaja ja kirjanpitäjä. Aapro vaimonsa Idan ja lastensa Ainon ja Mikon kanssa hoiti taloa vanhempiensa kuoleman jälkeen. Paitsi maanviljelystä toimi Aapro kirjanpitäjänä Sakkolan osuuskassassa ja nuorisoseuran esimiehenä. Hän ja poikansa Mikko ovat jo kuolleet. Tytär Aino äitinsä kans-

sanoa: Hovinkylä kasvoi sisäisesti ja ulkonaisesti kilpaa. Alussa väliaikaisiksi ajottujen asumusten tilalle olivat nousseet uudet kauniit kodit, tai entiset tulleet perinpohjin kunnostetuiksi. Talojen lukumäärä oli, veljesten kesken tiloja jaettaessa, noussut jo lähelle neljäkymmenen. Kylän peltoala oli uudisraivausten ansiosta lisääntynyt lähes puolella, ollen ennen talvisotaa 373,14 hehtaaria. Tämä kaikki täysin tuottavaa ja hyvässä kunnossa olevaa viljeltyä peltoa. Lienee ollut totta erään naapurikylän isännän sana "Hovin pellot o vilja-aitta".

Vielä kuuden vuosikymmenen takaa hovinkyläläiset tuntevat kunnioitusta isiensä työtä kohtaan ja kiitollisin mielin muistelevat, että heillä edes nuo 28 vuotta oli Hovinkylä. — Kaino Rytty.

sa hoitaa taloa ja tilaa nyt Huhtamossa.

Pitkäsen talon oikealla puolella oli maanviljelijä Juho Kurikan ja vaimonsa Marian suurehko talo, num. 29. He kuolivat jo Karholassa. Poikansa Mikko hoiti taloa ja oli samalla Sakkolan osuuskunnan ja osuuskassan hallintoneuvoston puheenjohtaja. Hänen I:n vaimonsa oli Maria Pekkanen ja heillä tytär Aino. Hänen miehensä on Terho Myllö. Heillä on Helsingissä upseerien pukimoliike, jossa Terho on mestarina. Heidän tyttärensä Maire Orvokki kuoli lentoonnettomuudessa. Mikon II:n vaimo oli Katri Tikka ja heillä on poika Eero. Hän on nyt Huittisissa ja hoitaa vaimonsa Aunen kanssa suurehkoa maatilaa ja sikalaa. Heillä on poika Osmo ja tytär. Mikko Kurikan III:s vaimo on Anni Laamanen. Heillä on tytär Anna-Liisa ja poika Lauri. Hänellä on maatila Urjalassa, jota hän hoitaa vaimonsa Teller-von kanssa. Anna-Liisa asuu Lahdessa äitinsä Annin kanssa. Mikko Kurikka kuoli Karholassa jo ennen talvisotaa.

Juho Kurikan tytär Anna meni avioliittoon Matti Tenkasen kanssa samaan kylään ja hänestä jo olenkin kertonut. Samoin olen maininnut tytär Helenan Juho Salmelan vaimona.

Talo, num. 30 oli edellisen talon lähellä. Siinä asui Joonas Kurikka vaimonsa Serafinan kanssa. Heillä ei ollut lapsia. Kuollessaan he jättivät omaisuutensa Joonaan veljen Matin pojalle Aleks Kurikalle. Hänellä ja vaimollaan Nastalla oli pojat Pentti ja Niilo. Aleks ja poikansa Pentti ovat jo kuolleet. Niilo asuu äitinsä kanssa maatilallaan Ruovedellä.

Kylätien vsemmallä puolella ja

lähellä Pitkäsen taloa oli Jopi Kurikan ja vaimonsa Varpun, o.s. Tenkanen talo, num. 31. Heillä oli tytär Anna. Hän meni avioliittoon Yrjö Systän kanssa ja he asuivat talossa vanhempien kuoleman jälkeen. Heidän poikansa Erkki asuu perheineen maatilallaan Alastarossa ja poikansa Matti perheineen Orivedellä. Vanhemmat ja tytär Elma ovat jo kuolleet.

Tarkastaessamme yleisesti Karholan asukkaita huomaamme, että Tenkasia asui kylässä 9:ssä talossa. Lisäksi Systät ja Kurikat olivat heidän sukulaistaloja avioliittojen kautta. Karhola olikin Tenkanen-Tengén suvun alkukehdon kotipaikka. Jöran Tengasen (1688—1758) kerrotaan tulleen Virosta, olleen Sakkolan pappilassa renkinä ja asettuneen asumaan Karholan kylään. Hänen vaimonsa oli Anna Toiviainen, k. 1755. Suvun jäseniä on sukututkimuksen mukaan ollut n. 1000, joista elossa nyt n. 560. He ovat hajaantuneet suureksi osaksi sotien seurauksena Hämeen ja Uudenmaan läänin. Osa asuu hajallaan yli maan.

"Nyt on sitten kuljettu koko Karholan kylän läpi ja käyty taloja ja asukkaita katsomassa. Mitäs nyt Ukki?" sanoi Markku. Kerronpa vielä teille mitä teimme vapaa-aikoina. Olen jo aikaisemmin maininnut leikeistä kotipihalla. Isompana kävin kalastamassa uistimella Kalalammilla, joka oli kylästä 4 km itään ja myös Soprikkalan lammilla 3 km länteen. Sain aina haukeja. Kalastin myös Suvannosta. Tälle järvelle oli 2 km. Sen Kirkkojoen suulla oli meillä venevaja, vene, verkkoja ja muita kalastusvälineitä. Kylätiellä löimme kiekkoa koko lähitalojen pojat ja pelasimme myös palloa. Talvella hiihimme ja laskimme mäkeä suksilla ja kelkoilla jyrkillä pellon rinteillä. Juhannuksen-aattona teimme ison kokon puitten latvuksista ja oksista Kurikkalan

Maanviljelijä Väinö Tenkanen

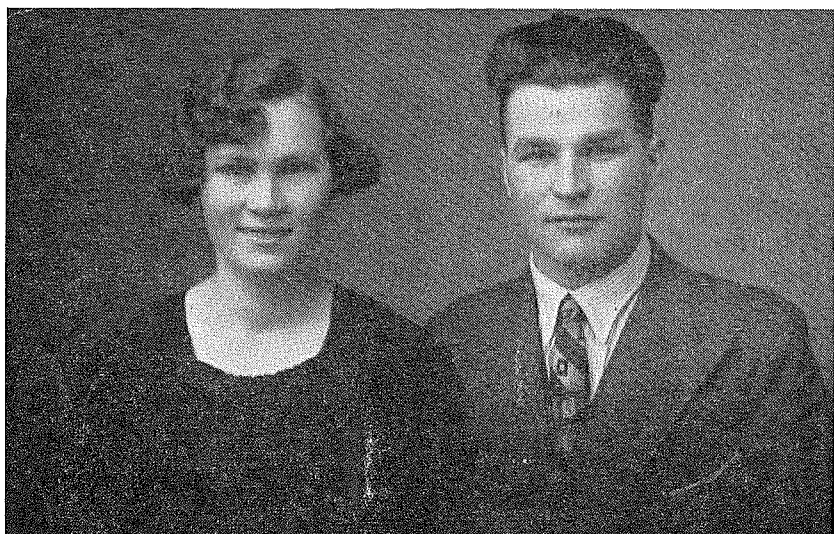
aholle tai kirkkomäen harjulle. Siellä leikimme juoksu- ja piirileikkejä ennen kokon sytyttämistä. Kokkotulen alkaessa vähettä tanssivat nuoret ja vanhat sen ajan tansseja. Samanlaisia leikkejä ja tansseja oli talkootöitten jälkeen, häissä ja nuorisoseuran järjestämien juhlien lopussa. Valistustalolla, joka oli Harjun ja Pyhäjärvelle menevän tien risteyksessä. Oli myös kesä- ja talviurheilukilpailuja urheiluseuran Jäntevän toimesta. Nuoremmat ja vanhemmatkin naiset olivat Martaseuroissa ja järjestivät neuloma-, kutoma- ja ruuanlaittokurs-

seja. Kiertävä mieskotiteollisuuskoulu opetti miehille käsitöitä. Minäkin kävin sellaisen koulun. Monilla seuroilla oli laulukuo-roja ja jopa torvisoittokuntia. Ne juhlistivat seurojen juhlia. Seurakunnalla oli myös laulukuoro. Sitä johtivat aikanaan kanttorit Maasalo ja Lehmusvuori. Kirkossa kuoro lauloi adventtina hoosiannaa. Olin mukana minäkin. Kirkossa käynnit olivat silloin mieluisia.

Tällaista oli elämä siihen aikaan Karholassa, jolloin radiota eikä televisiota vielä ollut ja kotiini tuli vain yksi sanomalehti Käkisalmen sanomat kolme kertaa viikossa.

"No olihan sitä puuhaa silloinkin arkityön ohella", sanoi Markku. Oli kyllä. Jaksatteko vielä ajatuksissanne nousta Myllyharjulle katsomaan koko kylämaisemaa. "Jaksamme", sanoivat pojat.

Huomaatte, että harju on kylän itäpuolella. Sieltä itään näkyi vain pieniä peltotilkkuja ja paljon metsää. Länteen ja luoteeseen avautui koko kylä taloineen ja peltoineen. Kauimpana siinä aava Suursuo ja Korotiisan mäki mäntyineen ja koivuineen. Aurinko nousi idästä kylää valaisemaan ja laski kauas länteen. Kaikki oli kotikylässä tuttua: talot pihoineen ja

Maanviljelijä Tuomas Tenkanen ja vaimo Helena.

Kolmen kylän urheilukisat vuosina 1930-1933

Ainakin yhtä innokkaasti kun Suomen nykykansa seuraa ja jännää Suomi—Ruotsi maaotteluita, seurasivat ja mukana elivät Suvannon eteläpuolisten Riiskan, Lapinlahden ja Petäjäjärven kylien asukkaat näiden kylien välisiä urheilutoitteluita. Aikaa on kulunut neljävuosikymmentä, arkistoja ei ole käytettävissä, joten muistin varassa tehtyyn selostukseen nsaat-

puutarhoineen, valkoisine kukkivat tuomet, pihlajat ja sireenit. Jokainen tie ja polkukin oli tuttu. Kylätie kirkolle ja edelleen länsilounaaseen vievä maantie pappilaan ja Kirkkojoen varrella olevaan osuuskauppaan, apteekkiin, lääkärin talolle, postitoimistoon, myllylle ja siitä edelleen oli lastenkin tuntema. Maantie kirkolta kaakkoon Jumalan puiston ohi, jossa niin monet Karholankin jo pois nukkuneet asukkaat lepäävät, oli kaikkien tuntema. Paljon käytettiin myös koilliseen suuntautuvaa Pyhäjärven maantietä. Entä sitten pikkutiet ja polut. Jokainen kylän asukas muistaa Suursuon laitamien viljelyksille johtaneet tiet ja polut, suon pehmoisilla mättäillä kasvaneet maukkaat muuraimet eli lakat ja punaiset kirpeät karpalot. Soprikkalaan johtava tie vei hyvälle karjan laitimille sekä mansikka- ja mustikkamaille. Tie Karholasta pohjoiseen johti poronjäkäälää ja kangasvuokkoja kasvavan mäntykankaan halki Pyhäjärven Noitermaan kylään. Saman suuntainen linjapolku johti Hydinsuon karpalo- ja mustikkamaille. Leipämaan tie vei pellon

taa tulla virheitä, mutta tulevat-han kuitenkin meistä silloin niin suuret urheilutapahtumat jollain tavalla painetussa sanassa muistiin merkityksi.

Nämä kyläottelut järjesti nuorisoseurat, sillä urheilu oli näissä kylissä täysin urheiluseurojen varassa ja katsottiin kuuluvan myöskin niiden ohjelmaan ja toimintapiiriin. Näiden kisojen syntysanat

laitamien puolukkamättäille. Vie-ruvan tietä pääsi Loisuon, Portsuon ja Hanssuon karjalaitumille ja marjamaille sekä Kalalammille. Kaikkia näitä teitä ja polkuja kylän asukkaat kuljivat. Niitten varrella olevat lepokivet ja kanotkin olivat tuttuja. Istuimme niillä paimen- ja marjamatkoilla. Metsissä näimme usein oravia, jäniksiä ja kettuja. Kuuntelimme teerien kuhertelua ja metsojen naksutusta. Koko luonto kasvineen ja eläimineen oli siellä lähelämme.

Kaikki kylän väki oli myös tuttua toisilleen. Tavatessamme hymyilimme ja puhelimme. Oli hyvä olla ja asua kotikylässä Karholassa. Kukapa siellä elänyt voisi sen unhoittaa. Ei kukaan. Ei kukaan. Muistakaa tekin pojat tämä minun kotikyläni siellä kauniissa Sakkolan pitäjässä Karjalan kannaksella, jossa oma äitinkin on lapsena käynyt leikkimässä. "Muistamme", sanoivat Markku, Harri ja Juha. "Ukin pitäisi kuitenkin kirjoittaa tämä kertomansa paperille muistimme varmistukseksi." Minä kirjoitan, sanoin heille. "Kiitos Ukki", sanoivat pojat.

lausuttiin Petäjäjärvellä Vuoksen—Muolaan nuorisoseurapiirin vuosikokouksessa pidetyssä palaverissa. Päätettiin järjestää kylien välinen yleisurheilukilpailu vuosittain vuorotellen kussakin kylässä, hankkia kiertopalkinto ja laatia kilpailusäännöt. Kilpailtiin 10-ottelun pistetaulukon mukaisin tuloksin ja joka seurasta osallistui 5 osanottajaa joka lajiin. Kolme parasta tulosta otettiin huomioon seurojen välisessä kilpailussa. Edellisestä selviää, että kun joukkueeseen tarvittiin viisi kilpailijaa joka lajiin niin kaikki voimat kustakin kylästä oli saatava liikkeelle ja tämä juuri teki sen, että kaikki kyläläiset tunsivat kunnian olevan vaarassa ja katsoivat kilpailun omakseen. Se pani jännäämään ja pitämään peukkuja pystyssä omien puolesta koko kylien väestön, urheilijoista itsestään puhumattakaan. Jouduin hyvin läheltä seuraamaan näitä kilpailuja ja niiden järjestelyjä, koska toimin silloin kotikyläni nuorisoseuran puheenjohtajana. Vilho Sipiläinen jatkoi tämän jälkeen, jolloin kilpailut jatkuivat ja päättyivät v. 1933.

Kilpailulajeina oli kuula ja keihäs, korkeus- ja pituushyppy sekä 100 ja 1500 m juoksut. Kun tämä kiertopalkinto katkesi, käytettiin neuvonpitoa jatkaa seuraotteluna, jolloin myös Röykkylä olisi tullut neljänneksi osanottajaksi ja tällöin oli tarkoitus lisätä vielä kolmiloikka, kiekko ja 400 metrin juoksu ohjelmaan. Jostakin syystä tämä ottelun jatkuminen raukesi joka oli suuri tappio kylien urheilutoiminnassa.

Laadituissa kilpailusäännöissä

sanottiin, että kilpailut pidetään vuorotellen kolmessa kylässä ja kiertopalkinnon saa omakseen se nuorisoseura, joka ensiksi saa siihen kolme kiinnitystä.

Oli luonnollista, että tällainen kilpailu aiheutti myös mielenkiintoa erikoisesti urheilijoissa itsessään. Saihan koetella kuntoa ja taitoaan laajemmalti kun oman kylän kilpailuissa, saada nimeä ja mainetta, jos sattui pärjäämään. Pärjätäkseen urheilijan tulee olla myöskin ainakin jonkun verran kunnianhimoinen, se panee yrittämään, tavoittelemaan aina parempia tuloksia. Harjoiteltiin siis julkisesti ja salaa. Harjoittelu oli jokaisen omassa harkinnassa, mitä ja milloin. Kultakin seuralta löytyi kuula, keihäs ja kiekko. Varsinaisia urheilukenttiä ei ollut, enempää kuin juoksuratojakaan. Joka kylästä löytyi aina muutama urheilukärpäsän purema ja he innoittivat aloittelevia yrittämään. Kilpailuja kohtaan tunnettiin joka kylässä erittäin suurta mielenkiintoa.

Vaikka kilpailusäännöt olivatkin paperilla ja selvästi, tuli joka kilpailussa ennen alkua, johtuen kai karjalaisesta vilkkaudesta, tunnin jopa parin kiihkeä kokous siitä, miten sääntöjä olisi muutettava ja tulkittava. Aina käytiin kuitenkin kiihkein kilpariita ennen kilpailua seuraamaan tulneiden eri kylien isäntämiesten kesken, urheilukenttänä toimivien ahojen reunamilla.

Kilpailut järjestettiin ensimmäisen kerran Riiskassa v. 1930. Tämän kilpailun lienee voittanut Riiska, hyvin pienellä piste-erolla. Tällöin tuppasi Vilho Sipiläinen menemään aina yli, niin tuotiin sontakärriä läheisestä pihasta eteen, niin jopa pysyi isokin mies viivan takana! Tämän olen kuullut, sen hän on itse kertonut. Tässä kilpailussa voitti Petäjärven nuorisoseurassa toiminut ja Petä-

järvellä kansakoulun käynyt Matti Pietiäinen. Seuraavana vuonna hänet kilpailutuomaristo hylkäsi rautalaisena. Tuskin hän olisi kovin hyvin pärjännytään, sillä Riiskassa oli voittotulos 4,55 1500 m:n maantiejuoksussa ja Viljo Karjalainen voitti seuraavana vuonna Petäjärven erittäin mäkillä maantiellä tuloksella 4,42.

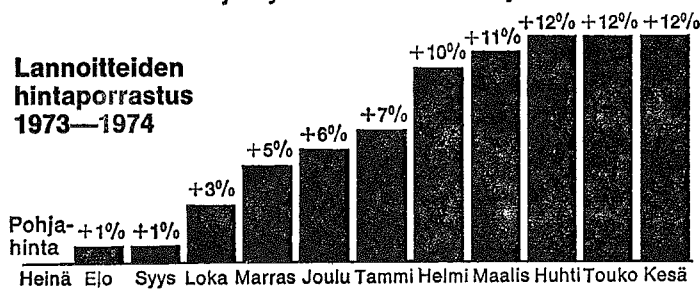
Rastaan Jussi lienee voittanut hypyt tässä kilpailussa. Vaikka yhdessä hypyssä housutkin halkeisivat. Kurikan Matti (Villen Matti) hyppäsi korkeutta pitkät sarkahousut jalassa ja yleisö huusi: — Heitä poika pöksyt pois! Matti vastasi leukavasti: — Huono lintu se on joka ei höyheniään kannan ja leiskautti riman yli. Matin kohdalla tulkoon tässä mainituksi, että kilpailupäivän aamuna hän käveli Petäjärveltä Riiskaan, hänellä kun ei ollut polkupyörää,

jolla vehkeellä toiset urheilijat kulkivat. Urheilu toimi silloin yhteishengen, mutta yksityisyyttä liäisyyden varassa.

Seuraavat kilpailut järjestettiin Petäjärven nuorisoseuran omalla tontilla ja kilpailujen ylituomarina toimi maisteri Paul Sonny kirkolta. Kilpailupäivä oli aurinkoinen ja kaunis elokuinen sunnuntai. Yleisöä oli kilpailupaikalla paljon ympäristökylistä Sakkolasta, Raudusta ja Metsäpirtistä saakka. Pääsymaksuista olisi nykyisen tavan mukaan kertynyt seuran kassaan sievoinen potti, mutta silloinhan ei pääsymaksuja kannettu. Petäjärveläiset ottivat asian vakavasti urheilun kannalta ja koettivat parhaansa sekä voittivat seurojen välisen kilpailun, saaden ensimmäisen kiinnityksen upeaan palkintoon. Piste-erot joukkueiden välillä olivat erittäin pie-

Lannoitteiden varhaishankinta kannattaa

Lannoitteet ovat uuden lannoitusvuoden alkaessa heinäkuussa halvimmillaan. Senjälkeen niiden hinnat nousevat kuukausittain huhtikuuhun saakka. Tilaa lannoitteet jo nyt. Saat rahoillesi hyvän koron.

Mitä aikaisemmin ostat sitä halvemmalla saat lannoitteet

Tuotanto

net ja se tekikin kilpailun juuri jännittäväksi. Kilpailuista puhuttiin koko loppukesä ja seuraavana keväänä oli puhe ja hoppu siitä, miten pärjätään seuraavissa kilpailuissa. Sama huoli ja puheenaihe joka kolmessa kylässä, olihan kyseessä oman kylän ja seuran urheilumaine ja kunnia. Henkilökohtaisina voittajina muistin mukaan oli petäjärveläisistä Vilho Kuparinen hypyt, Lauri Lamppu 100 m. Luultavasti Aarne Luukko keihäs. Kuulan voitti kait joku Riiskoinen. 1500 metriä Viljo Karjalainen Lapinlahdesta.

Tulkoon tässä välissä huvittavana seikkana mainittua, että vaikka meistä näissä kilpailevissa kylissä asuvista nämä kilpailut olivat erittäin tärkeitä, eivät kaikki niitä sellaisiksi noteeranneet! Kun toiset kilpailut olivat juuri tulossa oli Nuoran Toivo Petäjärveltä asevelvollisuuttaan suorittamassa KTR 2:ssa Viipurissa. Kun Topi olisi tarvittu kilpailuun kylän kunniaa puolustamaan, niin kirjoitin silloiselle rykmentin komentajalle ja selvitin millainen haka Topi on meidän urheilussamme ja pyysin, että hänelle myönnettäisiin sunnuntailoma, että voisi edustaa kotikylää urheilussa. Mutta, eihän eversti urheilusta ymmärtänyt, eikä antanut lomaa.

Seuraavana kesänä tuli taas elokuu ja Lapinlahti oli kilpailujen isäntänä ja järjestämisvuorossa. Elokuinen sunnuntai oli kaunis ja "Anna-Marin" limonaatikauppa

kävi hyvin. Kilpailujen ylituomarina toimi opettaja Matti Kallonen, syntyisin Lapinlahden Kallosia.

Tehtiin taas yrityksiä ennen kilpailuja muuttaa kilpailusääntöjä ja aina meistä tuntui, että niitä olisi haluttu muuttaa meille epäedulliseksi. Meitä hätisteltiin siitäkin kun edustajia oli Mönköstä ja Ojaniemestä. Näistä kilpailuista ei ole varmaa muistikuvaa voittajista. Aarne Luukko voitti keihäänheiton yli 50 m:n tuloksella. 1500 metriä voitti nykyinen Suvannon Seudun toimittaja, ollen parraton ja paljasjalkainen 17-vuotias rehvana.

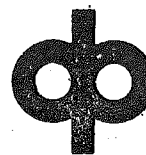
Näissä kilpailuissa oli ilman muuta selvää, että penkkiurheilijoiden mahtavimmat ja mojavimmat ennustelut ja lausunnot, jopa vedonlyönnit kuultiin Lapinlahden leukavien isäntien suusta. Mojavaa, mutta iskevää, silti rauhallista puhetta tuli Leppäsen Antin huulien välistä, kun taas Seppälän Jussin huomautukset tulivat hyvin liukkaasti. Ukkosen Matti käveli vaan pyylevänä kentän reunalla ja olihan parisniekalla aina leikkisää puhumista. Pekon Ale taas omaan hiljaiseen tapaansa ei erikoisesti puuttunut keskusteluihin. Patjan Ville nauraa kihersi aina kaskusakissa mukana.

Kansaa oli kovasti niin kuin kansanjuhliissa ainakin ja tosiaan "Anna-Marin" limonaatikauppa kävi hyvin. Ei sovi unohtaa korttisakkiakaan metsänlaidassa. Kil-

pailun voitti, vaikka jälleen oli tipalla, Petäjärvi. (Toimittajan muistin mukaan tuomarina oli Juho Kekki Haparaisista.)

Neljänteen yritykseen valmistauduttiin joka kylässä jo keväästä lähtien. Kilpailujen ylituomarina toimi nyt tullivartija Manu Paksu Metsäpirtistä. Nyt jälleen käytiin pari tuntia kestänyt "kahina" kilpailujen säännöistä ja oli tipalla että kilpailuista olisi tulleet tavalliset kilpailut, ilman kiertopalkintoa. Sillä Riiskasta olivat hyvät urheilijat Kauko ja Arvo Kuparinen muuttaneet Metsäpirtin puolelle. Petäjärveläiset pitivät Matti Pietiäisen "tapausta" ennakkotapauksena. Mutta, pitkään jatkuneen kinastelun jälkeen antoivat periksi ja Kuparisen veljekset pääsivät mukaan kilpailuihin. Näissä kilpailuissa tapahtui 100 metrillä kummellus, että lähettäjä päästi Vilho Kuparisen ja Viljo Karjalaisen matkaan ilman kellomiehiä! 100 m juostiin parittain ja aika ratkaisi. Tietysti he kärsivät tästä "kaksinkertaisesta juoksesta", enkä muista kuka sen kilpailun voitti. Kuulantyönnön voitti jälleen piristynyt Polsville, Vilhelm Nuora, tulos 11,05. Keihään jo totuttuun tapaan Aarne Luukko n 55 metrin tuloksella. Maili juostiin maantiellä, puolimatassa viivalta takaisin kääntäen. Se oli kova temppu, etenkin kun sitä eivät kilpailijat etukäteen tienneet. Lienee ollut riisikoisten "salainen ase". Mutta Petäjärven pojalla oli

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeislinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Muistoja yli 50 vuoden takaa

Oli kirkas tammikuun päivä kun juna jyskytteli Hiit. Raas. rataa. Pysähtyen Petäjärven asemalle siitä jäi mm. eräs nuori matkustaja, joka oli noussut junaan Imatran radan varrelta. Välillä oli pitänyt vaihtaa junaakin, mutta hyvin oli nyt päästy määrä-asemalle. Enää olisi käveltävä puolisen kilometriä junan jäljessä radan suuntaa ja olisin perillä.

Niinhan se tati ja setä olivat kesällä käydessään neuvoneet. Silloinhan tämä tuloni oli jo sovittu, että voisin tulla milloin vain.

Nyt sitten marraskuussa oli minulle syntynyt serkku ja niin minut lähetettiin rotina-rinkelin kanssa, karjalaisen tavan mukaan.

Olin keväällä päättänyt kansakoulun ja aikomus oli jatkaa kaup-

pakouluun, mutta tänne oli pääsyvaatimuksena vähintään vuoden harjoittelu kauppa-alalla. Petäjärven Kauppa Oy. tulisi olemaan harjoittelupaikkani.

Työ alkoi heti seuraavana aamuna. Kaupassa oli neljä myyjää ja minä tulin harjoittelijana viidenneksi. Muistan kun tätini pani ensimmäisenä minut punnitsemaan ihra. Hankalaa se tuntui olevan, kun tarttui lapioonkin niin kovasti. Mutta siitä se sitten alkoi ja olikin jo Pääsiäinen kun ensi kertaa menin kotiin käymään. Kauppamatkustajat nimittivätkin minua prokuristiksi.

Siihen aikaan raha liikkui aika hyvin. Isännät myivät metsistään puutavaraa, jota sitten hevosilla ajoivat asemalle. Illansuussa ko-

kintut vahvistuneet ja hän jätti tulomatkalla Viljo Karjalaisen kaksi sekuntia ja toiset jäivät yli 8 sek.

Kiertopalkinnon voitti Petäjärvi omakseen hiuksenhienolla erolla! Näiden Riiskan kilpailujen näkyvämpänä hahmona penkkiurheilijoiden joukossa liikkui suoraryhtinen ja vuolaspuheinen "Suomen Herra", alias Heikki Pekkanen, seuralaisenaan vilkkaasti elehtivä ja nopeasti, mutta pehmeästi puhuva Tenkasen Jussi. Heille olivat sattuneet "juuri oikeat voittet keliin nähden ja edustuskunto oli ensiluokkainen. Leppoisia, mutta paikalleen osuvia sutkauksia lasketteli harvakseen venyvällä nuotilla Rastaan Antti, Revon Matti ja Kuparisen Santeri seurasivat myös silmä ja korva tarkkana kilpailujen kulkua. Rastaan Mikon ja Kiiskin Alen nähtiin myös pyylevinä isäntämies hahmoina liikkuvan kilpakentän reunamilla.

Nämä käydyt kyläolympialaiset osoittivat, että kilpailumieltä ja tahtoa kyläkunnian puolustamiseksi ei puuttunut. Se oli ylipur-suva joka kylässä. Nämä kilpailut näyttävät olevan myöskin mie-lissä pysyvät vielä 4-vuosikymmen-takaa. Pari vuotta sitten eräässä Keski-Suomen Sakkola-seuran tilaisuudessa mainitsi Ollikaisen Arvo olleensa näissä kilpailuissa juoksemassa (1930) Riiskassa. Tämän kuultuaan sanoi heti Riiskasta kotoisin oleva Nuoran Arvi: — No, kuka voitti? Rastoan Vilke sen varmast voitti. Tämänkin osoittaa, että nämä kilpailut säilyivät mielessä koko elinajan. Halu puolustaa kotikylää enää olekaan. Kaikessa tapauksessa nämä kolmoiskisat jäivät kylän historiaan mieluisasti muistettavina urheilutapauksina.

Heino Kurikka

tiinpalatessaan he poikkesivat kauppaan, kuka vain kiireisenä huutaen: "Viskaas tyttö aski suks-fenniaa ja neljänneskilo rinkeliä" toiset taas tekivät isommat ostokset.

Paksu, 10 cm. leveä läski kävi hyvin kaupaksi. Ruisjauhoja punnittiin 10 kg. usein. Muistan kuulleen, että leivästä omavaraiset talot olivat yhden käden sormin laskettavissa siihen aikaan Petäjärvellä.

Maitoa ei silloin viety meijeriin. Lapinlahden, Ojaniemen ja Hovinkylän isännät myivät voita kauppaan.

Petäjärven Kuppa Oy. oli silloin hyvin varustettu maalaiskauppa. Raudun isännät tapasivatkin sanoa, että vaikka täältä kysyy linnun kieliä, niin niitäkin varmaan löytyy.

Esim. kankaita oli aika iso valikoima, varsinkin keväisin, kun kesäkankaat olivat saapuneet. Myös oli villalankoja, pumpuliloimia ja kuteita, kiiltolankaa sekä kalastajalankaa. Sijaitsihan paikkakunnalla Emäntäkoulu, jonka oppilaat tarvitsivat kankaan loimia sekä kuteita. Myös Petäjärven martat järjestivät kutomakursseja usein.

Kenkiäkin löytyi, sekä pohja-että päällisnahkaa.

Rautapuoli oli aika edustava. Sieltä saattoi ostaa ikkunalasiasia, tapettia sekä maaleja, jotka silloin olivat kuivana jauheena lasipurkeissa ja myytiin kiloittain. Maalin sekoittamiseen tarvittiin maaliöljyä ja myös tärpättiä eli nehtiä, kuten sitä siellä nimitettiin.

Paloöljy oli siihen aikaan tärkeä kauppatavara. Silloin ei ollut sähkövaloja. Kaupan laessakin riippui kaksi öljylamppua. Oli kiskoakin, vannerautaa, puolipyöreää ja kortta. Lankanauvoja oli kaikkea pituutta ja paksuutta, hevosen-

kenkiä sekä kaikkea pientä tavaraa kuten lukkoja, saranoita ja ovenkahvoja ym.

Siihen aikaan ei ollut mikään tavara valmiissa pakkauksessa, ei edes ruokatavarat. Kahvit, jauhot, ryynit ja kidesokeri tulivat säkeissä. Palasokeri taas puulaatikoissa, joista se punnittiin paperipusseihin, kun oli väliaikaa, sillä se oli punnittava huolellisesti ja tarkasti, ettei tullut mittatappiota.

Tynnyreissä tulivat sillit, terva ja siirappi, jota sanottiin paata-kaksi. Paatakka kävi joulun edellä kovasti kaupaksi. Kun muut joulu-ostokset oli tehty, ostettiin savi-ruukku tai joku muu astia joka sitten käytiin ensin keittiössä pesemässä ja sen jälkeen punnittiin ja laskettiin siirappi. Joskus oli hauskaa kun ruukunpesijöistä tuli jono vesisäiliön eteen.

Näitä muistellessa täytyy todeta kaupanteon suuresti muuttuneen verrattuna sitä nykyaikaiseen itsepalveluun. Mahtaako nykyajan myyjä olla illalla yhtä väsynyt kuin silloinkin.

Mainitsin tässä usein asiakkaiksi "isännät". He tosiaan kävivät

Haparaisten käsityömestareita

Käsityöläisiä oli huomattavasti Vilakkalan ja Haparaisten kansakoulujen piirin alueella. Heistä Susanna Jussi, "Sussu Jussi" on monesti mainittu, mutta myös Vilakkalasta löytyi mies, joka teki mitä tahtoi. Hän oli nimeltään Soini Makkara, Nikkarin Soini. Ensin hän valmisti itselleen työkalut ennen kuin rupesi jotain tekemään. Melkein kaikki käyttämänsä työkalut olivat omaa tekoa.

Hänen kädestään valmistui useita haitareita, joista ainakin yksi vietiin aina Amerikkaan saakka. Hän oli myös hyvä soittaja, soitti sekä haitaria että viulua, jotka molemmat soittimet oli itse valmistanut. Soinin harrastuksiin kuului myös ampuma-aseiden korjaus ja valmistus. Hän teki itselleen pistoolin, jolle meni nimismieheltä aseenkantolupaa pyytämään. Nimismies sanoi, ettei hän, valitettavasti, voi kantolupaa aseelle myöntää kun aseessa ei ole numeroa. Näin joutui Soini valmistaamaan uuden aseensa, johon teki myös numeron. Aseen numero

oli numero 1 ja merkki Soini Makkara! Hänet tunnettiin myös hyvänä suksentekijänä. Minullakin oli nuoruusvuosina kunnia hiihdellä Soinin valmistamilla suksilla.

Väinö Kekki

Tapahtui Riiskassa

Riiskan miehet kokoontuivat sunnuntaisin Vihtovaan, jossa joen ja järven rannalla oli vilpoista viettää sunnuntai-päivää. Sinne kokoontui monesti miehiä semmoiseen ympyrään. Kova mielenkiinto oli näitä ympyröitä kohtaan, joita joskus oli puolenkymmentäkin. Ahkeraan istuivat, ei maltettu kotoon syömään lähteä. Monesti oli kovin pitkä istujien työpäivä. Ei ollut kahdeksan tunnin työaika kyseessä. Vielä auringon laskiessa istui miehet ympyröissä. Kerran sattui, kun ympyrässä istuja ei maltanut lähteä syömään, että illalla tuli vaimo tuomaan työmiehelle evästä. — Voi sie rakas, ko et tult kottii syömiä, nii mie toin siul evästä, jot et nälkiä kuole! Täs kassis on kohvi ja pullii, jote syö vaik ois kui kiire olevinnoa. Kyl mie sen aikoa katselen näitä kirjoi mitä siu kiässäs nyt on!

Ei kelvannut miehelle kahvi ja pulla, vaan yhdessä lähtivät kulkemaan kotiin.

Viljam Pulakka

silloin enemmän ostoksilla kuin toiset perheen jäsenet.

Olen usein jo ajatellut tarttua kynään Petäjärven yksityiskauppiaita muistellen, olihan heitä aikoinaan kaksi rinnatusten, Pauku ja Petäjärven Kauppa Oy, jossa Kuosmanen oli vastaava johtaja. He ovat molemmat kauppiat maanpäältä, perilliset kaikki ovat vaimoineen siirtyneet pois täältä kovasti puuhakkaita ja virkeitä, kuka jatkaen isänsä tapaan liikelalalla, kuka taas muissa tehtävissä.

Prokuristi

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Kuolleita

Loviisa Makkara, synt. 17.12.1885 Sakkolassa, kuoli 2.9.1973 Punkalaitumella.

Anna-Liisa Väyrynen, o.s. Nuora, synt. 4.8.1888 Sakkolassa, kuoli 20.9.1973 Tampereella. Hän oli syntynyt Sakkolan Petäjällä. Ent. kotikylä Sakkolan Hovinkylä.

Ida Amalia Haikonen, o.s. Sallakka, synt. 23.11.1891 Sakkolassa, kuoli 13.9.1973 Raumalla.

Anna Loviisa Viskari, o.s. Hakulinen, synt. 16.5.1901 Sakkolassa, kuoli 5.9.1973 Lempäälässä.

Ida Agneeta Leppänen, synt. 21.9.1903 Sakkolassa, kuoli 17.9.1973 Lempäälässä. Ent. kotikylä Sakkolan Hovinkylä.

Fanny Helena Kuparinen, o.s. Hiili, synt. 2.3.1921 Hauholla, kuoli 1.7.1973 Kouvolassa. Hän oli kapellimestari Uno Kuparisen puoliso Sakkolan Petäjältä.

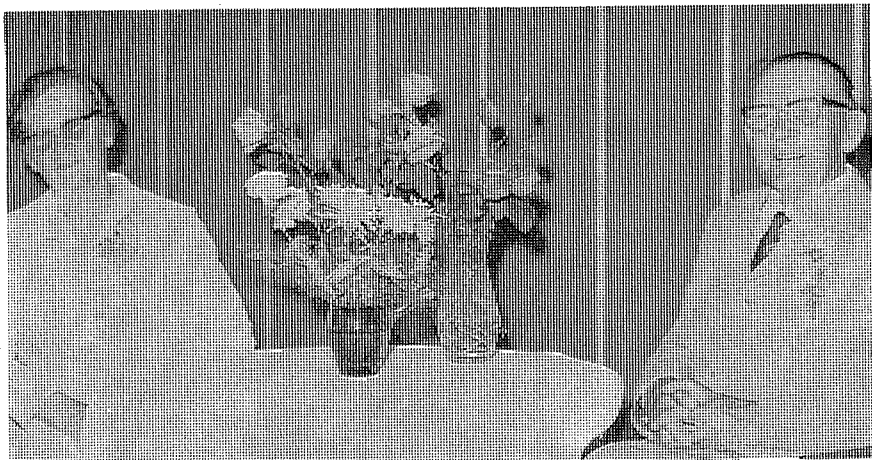

Hanna Karttunen, synt. 17.2.1896 Liperissä, kuoli 12.8.1973 Tuusulassa. Agronomi Hanna Karttunen toimi Petäjärven emäntäkoulun joh-

tajana vuosina 1924–28. Karjalaisena hän osasi hyvin sopeutua sekä oppilaisiin että ympäristöön ja toimi naisten rientojen johtajana koko paikkakunnalla olonsa ajan.

Raimo Tuomas Kuparinen kuoli 16.9.1973 36-vuotiaana sydänkohtaukseen Helsingissä. Hän oli purjehtinut kaikilla maailman merillä ja asunut vuosia Australiassa. Kotikylä oli Sakkolan Sudenhäntä.

Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täytti Orivedellä 14. p:nä lokakuuta 1973 rva Helena Viskari o.s. Repo. Entinen kotikylä Sakkolan Vilakkalan Kovera-oja. Hyvin ovat 80-vuotiaan tavarat ja paperit tallessa, koska v. 1901 annettu kiertokoulutodistus on vielä säilynyt ja menneitä on ajan kuluksi mukava muistella.

UUSIA YLIOPIILAITA

Ylioppilaaksi pääsi keväällä Vantaan Yhteiskoulusta sisarukset Tuula Marjatta ja Tuomo Kalevi Naskali. Vanhemmat Hely ja Soini Naskali. Isä Sakkolan Lapinlahdesta.

Kultahäät

Kultahäitään viettivät 19.9.1973 Albert Rautaneva ja vaimonsa Emma, o.s. Raaska, Lempäälässä. Kotikylä Sakkolan Pannusaari.

80 VUOTTA täyttää miehensä Albertin Viskari 14.12.1973 Orivedellä. Hän on entinen Kovera-ojan mylläri, innokas nuorisoseuramies ja vapaussoturi, invalidi siltä ajalta. Ollen Vilakkalassa hiihtokilpailuja järjestämässä hän mittasi hiihtomatkan oikein nuoran kanssa.

75 VUOTTA täyttää 31.10.1973 luutnantti evp Vilho Artturi Viskari Helsingissä. Oli 15 vuotta Käksälässä ensin sk:n aluepäällikkönä ja viimeksi paikallispäällikkönä. On Helsingissä ollessaan kuulunut mieskuoro "Karjalan lauluun". Entinen kotikylä Sakkolassa oli Vilakkala.

75 VUOTTA täytti 24.9.1973 Helena Emilia Lampainen, o.s. Lamppu, Sulkavan Lokilahdessa. Kotikylä Sakkolan Riiska.

75 VUOTTA täytti 27.10.1973 maanvilj. Nestori Nykänen Viialassa.

lassa. Hän on syntynyt Kiviniemessä jossa viljeli omistamaansa tilaa aina talvisotaan asti. Sotien jälkeen hän sai maahankintalain mukaisen tilan Viialasta, josta tuli hänen uusi kotiseutunsa. Hän oli nuoruudestaan saakka entisellä kotiseudullaan Hackman'in metsätyönjohtajana. Hän on kolmen sodan veteraani ja sai viimeisessä sodassa elinikäisen vammam. Kiviniemen nuorisoseuran johtokuntaan hän on kuulunut yli 20 vuotta ja on hänellä ollut muitakin luottamustehtäviä. Eläkepäiviään hän viettää kotonaan Viialassa.

70 VUOTTA täytti 1.10.1973 Albert Nihti Punkalaitumella. Hän on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä. Toiminut Punkalaitumen Karjalaseuran puheenjohtajana yli 20 vuotta. On lehtemme asiamies ja avustaja.

Emäntä Marianna Viskari, Revon Mikon tyttö Paukkulasta, täytti jo keyvällä seitsemäkymment, mutta tänä matkalla Helsinki Herttoniemiä tyttären luo. Mäinhä se Väinöki Sampan kans peräst, emäntäjiä onnittelemoa. Tullesoa heä viel olj sisarelloa Lempääläs monta päiviä jottei huolint jälk-juhliikoa pittää.

70 VUOTTA täytti Elina Sipponen o.s. Naskali 12.10.1973 Punkalaitumen Vihalaissa. Kotipaikka Hänellä oli Sakkolan Lapinlahti.

60 VUOTTA täytti 6.9.1973 Taimi Sipiläinen Viialassa. Hän on syntynyt Sakkolan Sudenhännässä. Toimii Viialan—Kiviniemen Marttojen sihteerinä.

60 VUOTTA täytti 8.9.1973 Mirjam Kuisma, o.s. Pensas, Jyväskylässä. Hän on kotoisin Sakkolan Haitermaasta.

60 VUOTTA täytti 10.9.1973 Soini Javanainen Tottijärvellä. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Haitermaa. On harrastanut kilpahiihtoa.

60 VUOTTA täytti 11.10.1973 Aili Siviä Näränen, ent. Kareinen, o.s. Käppi. Entinen kotikylä Sakkolan Kiviniemi. Nykyinen asuinpaikka on Äänekoski.

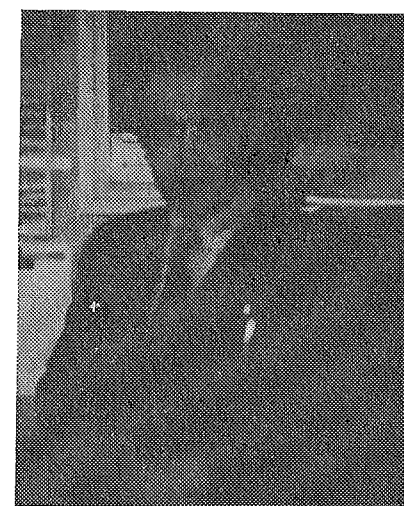
60 VUOTTA täytti 29.9.1973 Hilma Jyräs, o.s. Ratas, Vesilahden Palhossa. Hän on syntynyt Valkjärven Nurmijärvellä. Kotikylä Sakkolan Hovinkylä.

60 VUOTTA täytti 23.10.1973 Heikki Nuortama Kangasalla. Hän on syntynyt Pyhäjärven Rahkajärvellä.

Toimituksen tuoli

Uusi tilauskausi on lähtenyt käyntiin, tilauksia on jo saapunut konttoriin. Uusiakin tilauksia melkoisesti. Tilauksia ottavat vastaan kaikki postitoimistot, rautatiekirjakauppa, kirja- ja osuuskaupat, asiamiehet ja konttori. Tilauksinta on entinen 8 markkaa

50 VUOTTA täytti 17.8.1973 Urho Juhonpoika Kallonen Helsingissä. Ent. kotipaikka Sakkolan Kelja. (Erheellisesti kerroimme viime numerossa hänen kotikyläkseen Lapinlahden). Urho Kallonen on Helsingin Sakkola-seuran perustajajäsen ja on kuulunut seuran johtokuntaan perustamisesta lähtien. Toimii nykyään Helsingin Sakkola-seuran isäntänä. Urho Kallonen kiittää kaikkia seuran johtokunnan jäseniä jotka kävivät hänen kotonaan merkkipäivänään.

50 VUOTTA täytti 20.10.1973 Hilka Ristilä o.s. Raaska Lempäälän Ahtialassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjällä. On innokkaasti mukana Lempäälän Karjalaisen toiminnassa.

nosta oikein-
sästä selkäsi

TYÖSUOJELU ry

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

kokovuosikerta, uudet tilaajat saavat loppuvuoden kaupanpäälle.

Lehden vuosia täyttäneiden osastossa on nimiä ollut runsaasti, silti jää monta nimeä pois, kun ei ole täyttämistä tietoa. Kaikki henkilötiedot laitetaan mitä tänne tiedoksi tulee. Meni huomaamatta sairaanhoitaja Liisa Karvosenkin vuosipäivä. Täytti taannoin 30 vuotta. 12.12 hän silti tarjonnee synttärilahjoituksia, ellei jälleen ole autoaan unohtanut ja joutunut sitä etsimään! Pannusaaren Liisan tapaa Lempäälän Hakkarista.

Tässä numerossa kerrotaan kolmen kylän ottelusta. Saanen minäkin hiukan muistella, sillä olin mukana kolme kertaa, ja kertoo niistä kuumista tunnelmista, jotka silloin olivat tunnettavissa ja jäivät nuoren pojan ajatuksiin. Tunnelma oli melko innostunut, kun oman kylän edustaja sai jonkinmoisen tuloksen niin jopa oli ääntä ilmassa. Eikä aina huudettu niin tarkasti omilleenkaan. Tiukan tullen ääntä riitti kaikille. Kun minä 17-vuotiaana sain "sisukka" -nimen niin Naskalin Alman tietysti piti huutaa Lapinlahden

Tervöisii Viijalast... Sakkola-juhlist!

— Jaa, mut taisittaha työki olla siel juhla, mutko mien sattuntuntemoa. Tätä sammoa tuntemisasjoa moitti mon muuki siel juhliis olija. Ykski emäntä-ihmine tuntu tuskailleva vieresseä istuval toisel emännäl, jos mist ihmies tän Sakkola-juhlii o tult näi paljo outoloi ja tuntemattomii ihmisi... Eihä niitä enne — parikymment vuotta takaperi — olt näi vanhoi ihmisi

hyväksi, mutta Alma sanoi: — Sinulle myö huuveitti!

Viimeisessä ottelussa Riiskassa tuli eräs sutjakasti liikkuva, pitkä, mies Lapinlahdesta ja sanoi minulle: — Kyllä tekijä uot, mut kyl Karjalaise Viljo voittaa. Ryypön Viki tuli silloin kun 1500 m viimeisen viiden miehen kuumaerä nosteli housujaan: — Viljam on johos, pistiet on tasas, täst riippuu kaik!... Eikähä myö pärjätä!... Tähän kilpailuun lähdeettiin matkaan hiukan ihmeellisesti, sillä toiset oli jo monen metrin päässä kun kaksi kaimasta lähti perään. Siinä kytättiin tosissaan tarkkailuasemiin pääsyä. Riiskassa oli 1500 käännöspaikkana pelkkä viiva, joka otti siihen, niin kuin tekivät, vauhdilla ryntäävät kintuista koviille. Minulla oli hillintää tulla toisia vastaan, pian sen jälkeen kyllä "peli oli selvä".

Ei me vuosina 1932—33 pyörillä kuljettu kyllä Sipiläisen Vilho ajoi taksillaan sekä Lapinlahteen että Riiskaan ja Lauri Lamppu haki myöhästyneet moottoripyörällään. Ensimmäiseen otteluun Riiskaan lienee menty omin avuin, jopa kävellen. Mitä tuo nyt lie ollut 20 kilometriä.

Sakkola-juhliis. Näihe emäntii hoastiloi älkö kukkoa siel Sakkola-juhliis olija ottakuo moittieks, älköäkä pankuo pahaksiese, ko täl ei uo olt tarkoitettu kettii loukata, ei misseä nimes... Mie täs uon oatelt sellasta asjoa, jot juhlii järjestäjät ko laittasiit ne peäsyliput sellast jot niihe vaik pileti myöjä apulaine kirjuttais tai tekstais itse kunki nime iha selväst, jot siint sais selvä kehnompki lukija. Teä piletti ois sit siel juhliis näkyvis esmerkiks rintapieles. Mänishä täs pilal osa siint jännityksest ko ei soakkoa sannuo jot — siet taija enneä tuntii — ja siint tunnetust karjalaisii uteluhalust, jos tekis tästä tuntemisasjast näi yksoikose. Mitä työ hyvät sakkolalaisat asjast tuumaillette?

Kaikel ystävyysel

A K-u

ASA-Cordes
Ulkomitoiltaan markkinoiden pienin 4 kg täysautomaattinen pesukone. Vain 64x55x43 cm. Ruostumatonta terästä. Pesurumpu itse irroitettavissa. Vapaa-avalintaiset ja kiinteät ohjelmat.

kairimo
TAVARATALO
Lempäälä, puh. 74 402

"Kilpailukutsu"

Suvanto-säätiö järjestää sakkolalaisille urheilijoille yhteisen tilaisuuden Tampereella Suomalaisella Klubilla Puutarhak 13 torstaina 22 päivänä marraskuuta klo 12.00.

Entiset ja nykyiset urheilijat tervetulleita.

Suvanto-säätiö

Pappilan lammella tapahtunutta

Sakkolan silloinen pastori Vikman ehkä esitti pitäjän herroille, että menisivät pappilan lammelle onkimatkalle ja niin lähtivätkin: Pastori Vikman, tohtori Lewison, apteekkari ja nimismies. Tulivat sinne lammelle, josta toinen puoli oli meidän omistuksessa. Naapurin isäntä Juho Riikonen oli venemiehenä. Alkoi onginta. Aikansa ongittuaan ja yhden isonpuoleisen ahvenen saatua, ehdotti apteekkari, että eihän tätä voida jakaa. Eikö hän sai sen pitää? Luvan saatuaan otti konjakkipullon ja antoi ahvenelle aika ryypyn, sekä laski takaisin lampeen. Sanoi: — Kerro toisillekin kuinka hyvin täällä pidetään! Kun ahven pääsi veteen lähti selkävä eli harja pystyssä kohti toista rantaa ja kokomatkan veden pinta "halkesi" tyynellä ilmalla.

Aatami Vuotilainen

Floridan kirje

Vuokselan Viljo Pulkki ja kaupias Tauno Käppi on ostaneet talot Floridasta. Käppi myi molemmat isot talonsa Torontosta ja terveyssyistä muutti etelään. Virtaus sinne on yli mantereiden etenkin talvella yleistä. Hauska yllätys oli kun Kiviniemen Aili Koiranen vieraili Floridan asunnossani. Vaimonikin hyvin muisti rippikoulukaverinsa. Petäjäveläinen Alma Saarinen (Pursiainen) sattui keran Turisti klubin Karjalakerhossa juttusille. Varmaan on siellä käynyt lukuisia matkalaisia, mutta ei ole sattunut tapaamaan.

Pakkailen uutta Ottsmobile autoani juuri 6 kuukauden matkalle. Hyväkuntoisen Dodgeni jätän pojalleni. Hän on työssä yhtiön konttorissa ja jatkaa opiskelua iltaisin, jolloin yhtiö maksaa koulumenot palkan lisäksi.

Ajanrajan taakse siirtyy jatkuvasti monta kovan elämän karvaisemaa, toimintatarmoisia ja va-

listunutta, menestystä saavuttanutta kansalaista ja kun kielistyminen jatkuu sekä Suomesta tulo on pysähtynyt, niin tämä pakosta hiljentää Karjala-kerhon toimintaamme. Tein pistokokeen viime helmikuun eräänä lauantaina, illalla. Ajoin Turisti klubille. Parkkipaikalla oli n. 150 autoa ja puoli salia väkeä seurasi filmiä ja muuta ohjelmaa. Täältä ajoin n. 3 km päässä olevalle Suomalaisten Kenttä-Haalille jossa oli n. 200 autoa ja vastaavasti väkeä tavanmukaisissa lauantain iltatansseissa. Käänsin auton merenrantaan. Kaupungin omistaman Kasinon suomalaiset ahkerasti vuokraa käyttöönsä. Nyt oli aseveljien kemu käynnissä ja tuvallinen vähän nuorempaa väkeä.

Meri kuutamossa hiljalleen laienehtii palmujen reunustamaa rantaa vasten ja sisällä on kuutamovälaistus.

Tuli pyhäaamu, uusi, komea Olilan kirkko oli täysi väkeä. Oli lisäksi Laesd. kirkkotoimintaa ym. Lake Worth Palm Beachin etelä sivulla on suosituin suomalaisskeskus Floridassa. Meri, ihanat hiekkarannat, auringon paistetta, 300 päivää vuodessa, sataa vain lyhyesti ja rankasti. Trooppinen ilmasto ja kasvullisuus. Merikalastusta ja on runsaasti sisäjärvienkin, tekee vihreän talven miellyttäväksi ja terveelliseksi puhtaan ilman takia.

Väinö Vanhanen

**Talvi
saapuu
Nyt Nokian
NASTA-
RENKAAT
polkupyöriin ja
mopedeihin**

Lempäälän Pyörä

Om. M. Toiva Puh. 74 286

OHDKE-
merkeillä
palvelukoti
vammaisille.
Autovoitto Sinulle.

Elle Roivainen
Jokipohjantie 45 B 6
33800 TRE 80

42.90
12 -
15 /
113.90

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1974 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 8 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

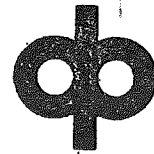
Toimituksen ja konttorin osoi-
te Narva Vakkala. Puhelin
931 - 77 843. 19.1.-74 jäl-
keen puh. 931 - 734 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Matti
Riikonen, Uuno Pulakka, Ee-
ro Koppanen ja Teuvo Vis-
kari.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

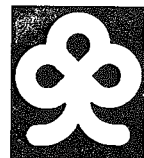
NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIJA

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 76 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.